

3

- Mobiliteit: Onderweg naar morgen
- Techniekpact als regionale doe-agenda
- Werkgevers enthousiast over actie 'Samen Werk Maken van Werk'

DRIEHOEKS verhouding

over ontwikkelingen binnen de Stedendriehoek

10^e jaargang december 2013

Van zorgen voor naar **zorgen dat**

Jan Markink is als gedeputeerde van de provincie Gelderland lid van het Dagelijks Bestuur van de regio en vult die rol vooral adviserend in. Hij is positief over de manier waarop de regio Stedendriehoek zichzelf opnieuw aan het uitvinden is.

*fotografie
Norbert Voskens*

“Kritisch naar jezelf en je eigen rol kijken, zoals de Stedendriehoek dat doet, levert een gerichte focus op. Dan kun je ook excelleren op een beperkt aantal terreinen. Wat de regio mijns inziens bovendien heeft bereikt is, dat ze dichterbij bedrijven en burgers is komen te staan. Daarmee is de afstand tot overheidsbeleid kleiner geworden. Dat heeft de regio met name gedaan door het toepassen van het principe van governance. De nieuwe organisatie met de Tafels voor alle regionale thema's is daarop gebaseerd. Ik ben van mening dat dat de goede weg is. Er gebeurt dus veel in de Stedendriehoek. Het Akkoord van Beekbergen, dat in juni getekend werd, is een belangrijke onderlegger voor de samenwerkingsrichting die de regio kiest. Vanuit de provincie Gelderland is er een forse investeringsimpuls, met name om de economische motor in de provincie aan te slingeren. De Stedendriehoek is een van de eerste regio's die het landelijk sociaal akkoord concreet gaat invullen. In Den Haag ligt momenteel het accent op het terugdringen van de werkloosheid. Minister Asscher heeft daar maar liefst 600 miljoen voor uitgetrokken. Natuurlijk betekent dat alles een flinke duw in de rug voor provincie, regio en gemeenten.

Maar de rol van de overheid moet ook weer niet overschat worden. Dat blijkt wel uit de hoeveelheid energie die we zien loskomen vanuit de kant van bedrijven en burgers. We zijn ons er allemaal van bewust dat het nooit meer zo wordt als het was. Zo zie je dat burgers zelf initiatieven nemen op het gebied van duurzaamheid. Meedoen in de samenleving, maatschappelijk je bijdrage leveren, vindt een logische plek bij bedrijven en burgers.

Het gaat dus om een andere manier van samenwerken. Die vinden we alleen als we erin slagen om elk vanuit onze eigen rol de samenwerking vorm te geven. Daarvoor is elkaar ruimte geven vanuit het vertrouwen dat je in elkaar hebt essentieel. We zijn in de regio Stedendriehoek aan het ontdekken hoe we dat het beste vorm kunnen geven. De Agenda Stedendriehoek is een soort van kompas. Die agenda geeft zowel de koers aan als een set van afspraken. Het zijn beloftes die we aan elkaar doen, op het niveau van doelen en processen. We moeten elkaar de ruimte en flexibiliteit geven om minder in langdurige, vaste kaders te werken, om dingen uit te mogen proberen en om de zeggenschap over te geven aan een ander. De agenda is een eigentijdse vertaling van de manier waarop je samen resultaten kunt realiseren in een regio. Daar moeten we allemaal, ook bestuurders, aan wennen. Uiteindelijk hebben we een gezamenlijk doel, namelijk dat het in deze regio goed wonen, werken en leven is.

Ik zie dat we stappen zetten, bijvoorbeeld als het gaat om mobiliteit, bereikbaarheid en duurzaamheid. Ik verwacht dat deze ontwikkelingen zich de komende jaren verder door zullen zetten. Als regio zullen we zo onze unieke positie midden in Nederland met de aantrekkelijke combinaties van stad en platteland, rust en reuring en werken en ontspannen verder uitbouwen.

Wil je daar een rol in spelen?

Dan ben je van harte uitgenodigd!

Jan Markink
gedeputeerde provincie Gelderland en adviserend lid
Dagelijks Bestuur regio Stedendriehoek

In dit nummer

Energie over de volle breedte

De Wgr-gemeenten en de Strategische Board Stedendriehoek geven samen uitvoering aan De Agenda Stedendriehoek, die als titel heeft Samenwerking biedt kansen voor het vestigingsklimaat. De Agenda Stedendriehoek geeft ruimte aan iedereen in de regio om een bijdrage te leveren.

Regiocontract - het vervolg

Ook voor de tweede tranche stelde de provincie Gelderland weer geld beschikbaar voor de regio Stedendriehoek voor de programma's duurzame economie, energieneutraliteit en sociale kracht. Met de bijdrage van de provincie en co-financiering vanuit gemeenten en andere partners zal ook dit keer weer een forse impuls worden gegeven aan de regionale ontwikkeling.

Regioschaal is leefschaal

"Alle gemeenten uit de Stedendriehoek grenzen aan Voorst. Dat betekent eigenlijk dat we met alles wat we doen onze burens raken." Dat zegt Eric van Leeuwen, gemeentesecretaris van de gemeente Voorst. Hoe vult hij met twee van zijn collega's zijn dubbelrol – werken voor zijn gemeente en voor de regio – in?

SOEN makelt en schakelt

Henk Janssen is een nieuw gezicht bij SOEN. SOEN staat voor Stedendriehoek Onderneemt Energie Neutraal en is een onderdeel van de tafel Energie. Samen met collega-makelaar Remco Feith vervult hij zijn makelaarsrol. Dat doet hij op zijn eigen manier...

Driehoeksverhouding gaat digitaal

Op de cover staat een overzicht van alle edities van de Driehoeksverhouding, van 2004 t/m nu. Dit is namelijk de laatste keer dat dit blad in gedrukte vorm uitkomt. De eerstvolgende Driehoeksverhouding komt in april 2014 uit als e-zine. Mis deze primeur niet, en houd onze site in de gaten: www.regiostedendriehoek.nl. Geïnteresseerd in de nieuwsbrief van de regio Stedendriehoek? Meld u aan via info@regiostedendriehoek.nl

en verder

Dagelijks Bestuur(d)	2
Mobiliteit: onderweg naar morgen	4
Stedendriehoek Index: techniekonderwijs	8
Beleef de Stedendriehoek	11
Bureaunieuws	11
Regioresultaten	14
Op de bank bij...	20

Van servet naar tafellaken

Onderweg naar morgen

De regio Stedendriehoek heeft wat mobiliteit betreft flinke stappen gezet de afgelopen periode. De capaciteitsverbreding van de A1 komt eindelijk in zicht. Dankzij een gedeeltelijke voorfinanciering vanuit de provincies Overijssel en Gelderland en de regio's Twente en Stedendriehoek kan al in 2017 met de verbreding worden begonnen. Verder bereidt het Ministerie op dit moment het programma Beter Benutten voor. Vanuit de regio zijn we daarover met hen in gesprek.

Dossier A1

Gezamenlijke lobby met bedrijfsleven leidt tot succes

Met de ondertekening van de bestuursovereenkomst tussen Rijk, provincies en gemeenten is de verbreding van de A1 een flinke stap dichterbij gekomen.

Regiocoördinator Arjan Brink: "De gezamenlijke lobby die we mede samen met het bedrijfsleven hebben gevoerd richting Den Haag heeft ertoe geleid dat de motie die VVD en PvdA hebben ingediend om de A1 een voorrangspositie te geven op de lijst van knelpuntsnelwegen is aangenomen." Het aanbod van de provincie Overijssel voor cofinanciering om daarmee de start van de

werkzaamheden naar voren te halen, was een belangrijk argument vóór.

Gedeputeerde Gerrit Jan Kok: "Vanuit de provincie konden we sterk acteren naar Den Haag vanwege de gezamenlijke lobby. Het doel was eenduidig en helder. Beide provincies, de regio's Twente en Stedendriehoek en het bedrijfsleven en alle koepelorganisaties stonden achter de noodzakelijke verbreding van de A1 als verbindingssader voor de BV Nederland en als oplossing voor het knelpunt dat de A1 vormt voor Landsdeel Oost. De A1 is voor de regio Stedendriehoek, precies in het grensgebied van beide provincies gelegen, van veel betekenis voor de lokale economie. Gerrit Jan Kok: "Met dit besluit is dit knelpunt voor de regio als geheel en het bedrijfsleven in het bijzonder niet alleen voor de toekomst opgelost, het is zelfs voor de nabije toekomst opgelost. Want ook de gewenste versnelling is gehonoreerd: we kunnen al in 2017 beginnen."

Nieuwe initiatieven door samenwerken

Vanuit de regio zijn afspraken gemaakt met het Ministerie over deelname aan het programma Beter Benutten. Kern van dit programma is het stimuleren van OV en fiets en het terugdringen van het aantal auto's in de spits.

Portefeuillehouder Mobiliteit Jos Penninx: "We zitten voor drie belangrijke onderwerpen op het gebied van mobiliteit aan tafel in Den Haag. Dat voelt echt wel een beetje alsof we als regio van servet naar tafellaken gaan." We zien belangrijke veranderingen, bijvoorbeeld in de rol van de overheid zoals in programma als Beter Benutten. Jos: "Er zijn bepaalde maatregelen die we in onze rol als wegbeheerder of opdrachtgever kunnen nemen. Denk aan het aanleggen van goede fietsverbindingen, het optimaliseren van het aanbod van OV-aanbieders en het aanbieden van goede OV-verbindingen. Daarnaast is er ook een zeer belangrijke rol weggelegd voor het bedrijfsleven om de doelen uit dit programma te behalen. Die samenwerking zoeken we op. Daar komen interessante nieuwe initiatieven uit. Een fietsroute verbeteren doe je als overheid als dat nodig is voor je fietsinfrastructuur, maar als je daarnaast met de bedrijven die in de buurt gevestigd zijn kunt afspreken dat zij hun medewerkers stimuleren om vaker te fietsen naar hun werk, dan is het gezamenlijke effect veel groter." Regiocoördinator Arjan Brink: "Het werkveld bereikbaarheid zal de komende jaren steeds meer veranderen in het slim benutten van de mogelijkheden van vervoer. Accenten liggen dan in betere informatie, bewust reizen en samenwerking tussen partijen. Als Slim Reizen Stedendriehoek werken we die richting uit."

Programma Hoogfrequent Spoorvervoer (PHS)

Bezuinigingen dwingen tot heroverweging

Wethouder van onder meer Verkeer en Vervoer en lid van de Regioraad Marco Swart is eigenlijk blij met de duizenden inspraakreacties op de MER van het Hoogfrequent Spoorvervoer in het Landsdeel Oost. "Er zat nogal wat tijdsdruk op de MER en de besluitvorming van het kabinet. Die is absoluut achterhaald door de bezuinigingen."

Volgens Swart kan het kabinet nu beter kiezen voor een volledige MER – in plaats van de gelede MER in onderdelen – waar onder meer ook de vergelijkende berekeningen van de trillingshinder van de verschillende tracés in zitten en waar ook het zogenaamde nulsce­na­rio een plek in krijgt. Dat is niks veranderen en het doen met de bestaande situatie. Of liever nog de keus te maken om aan te sluiten bij de maatschappelijke werkelijkheid. Die laat zien dat het goederenvervoer lang niet zo hard groeit als eerder berekend. Dan is geleidelijke aanpassing wat hem betreft ook een optie. Adaptief programmeren, heet dat. Op het moment dat er geld beschikbaar is, kan er geïnvesteerd worden, natuurlijk wel met een goed totaalbeeld voor de langere termijn. Swart: "Dat zou dan ook betekenen dat we nu al kunnen investeren op de knelpunten van dit moment, zoals dat bij Borne." Eind

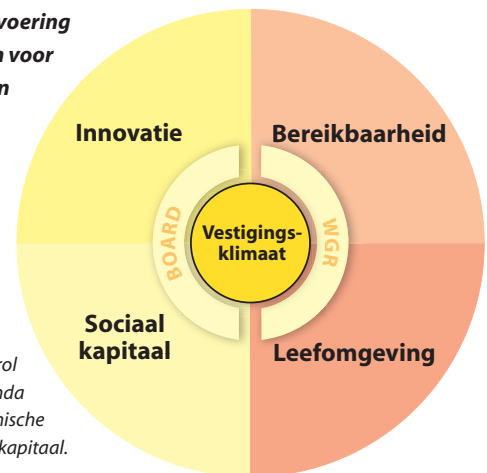

van het jaar gaat Landsdeel Oost weer in gesprek met de Minister, een half jaar later dan gepland. Marco Swart: "Ik hoop dat, nu de tijdsdruk eraf lijkt te zijn, er wellicht ruimte komt voor een minder formele opstelling in een opener proces."

Wgr-gemeenten en Strategische Board Stedendriehoek: energie over de volle breedte

De Wgr-gemeenten en de Strategische Board Stedendriehoek geven samen uitvoering aan De Agenda Stedendriehoek, die als titel heeft 'Samenwerking biedt kansen voor het vestigingsklimaat'. De Agenda Stedendriehoek geeft ruimte aan iedereen in de regio om een bijdrage te leveren. Wat gebeurt er op dit moment op de twee Wgr-domeinen Bereikbaarheid en Leefomgeving? En welke rol nemen de gemeenten hierin? Kwartiermakers Arjan Brink en Huub Hooiveld aan het woord. En wat speelt er op het gebied van Sociaal kapitaal en Innovatie? Over het laatste vertelt Ruud Kimenai, directeur van Van Dorp Installaties en adviserend lid van de Strategische Board Stedendriehoek.

De regiogemeenten, die samenwerken in de Wgr-Stedendriehoek, hebben een leidende rol als het gaat om bereikbaarheid en leefomgeving, twee domeinen van De Agenda Stedendriehoek. De Strategische Board Stedendriehoek geeft uitvoering aan de economische kant van De Agenda Stedendriehoek op de twee andere domeinen, innovatie en sociaal kapitaal.

Slim Reizen Stedendriehoek maakt kilometers

Tafelsecretaris Arjan Brink, gemeente Deventer: "We zijn op dit moment in gesprek met het Ministerie over deelname aan het programma Beter Benutten. Kern van dit programma, dat we in de regio uitvoeren onder de naam Slim Reizen Stedendriehoek, is het stimuleren van OV en fiets en het terugdringen van het aantal auto's in de spits." Aan de Tafel komt de hele keten aan bod. Arjan: "Bij fietsen naar je werk is dat niet alleen een snelle fietsroute, maar ook een veilige stalling en eventueel een oplaadmogelijkheid voor elektrische fietsen."

Dr. Marc Stemerding is senior adviseur bij Goudappel Coffeng. Samen met andere werkgevers en onder meer gemeenten stimuleert hij werkgevers om initiatieven te nemen op het gebied van mobiliteit. Die stimulans is inhoudelijk en ook financieel, omdat Slim Reizen

Stedendriehoek het beschikbare budget vanuit Beter Benutten op de meest optimale manier inzet. Marc: "Het is vooral belangrijk om hindernissen weg te nemen. En daarnaast om als werkgever bepaald – gewenst – gedrag te stimuleren. Werkgevers hebben daar zelf meer baat bij dan ze in eerste instantie wel eens denken. Denk alleen al aan de kosten van een auto-parkeerplaats. Die zijn doorgaans veel hoger dan een fietsenstalling of een treinabonnement." Goudappel Coffeng brengt haar expertise op het vakgebied van mobiliteit en haar ervaring in andere regio's ook in. Marc: "Dat doen we graag. Zo zetten we er samen de schouders onder om het doel dat Arjan schetste te bereiken."

De werknemers van Goudappel Coffeng wonen relatief vrij dichtbij. Er wordt veel gefietst. Dat komt misschien mede door het feit dat er maar een beperkt aantal

Innovatie: krachten gebundeld, focus aangebracht

7

Een veelgehoorde uitspraak is dat innovatie de motor is van economische groei. Is dat ook zo in de Stedendriehoek? Ruud Kimenai, directeur van Van Dorp Installateurs, is adviserend lid aan de Boardtafel in de functie van voorzitter van de tafel 'Stedendriehoek Innoveert'. "Ik vorm samen met een aantal andere ondernemers, voornamelijk binnen de technische maakindustrie, het bestuur van Stedendriehoek Innoveert. Wat we doen is met een uitstekend team, lean en mean, snel schakelen en zo mensen, bedrijven, instellingen, onderwijs, ideeën en initiatieven aan elkaar koppelen. Daarbij wegen we of het qua innovativiteit iets oplevert voor de regio. Eén van de speerpunten van de Strategische Board Stedendriehoek is innovatie. Het ligt dan ook voor de hand dat wij op dit gebied gaan samenwerken.

Stedendriehoek Innoveert is ontstaan uit een fusie tussen Innovatienetwerk Stedendriehoek ('makelen en schakelen') en Stedendriehoek Onderneemt (projecten realiseren). Inmiddels werken we ook samen met KIEMT en SOEN en het Clean Tech Centrum io. Samen hebben we een ambitie geformuleerd dat we de regio op de kaart gaan zetten en een uniek profiel te geven. We hebben dus niet alleen de krachten gebundeld, maar ook focus aangebracht. De reden waarom ik dit als ondernemer doe is omdat ik geloof dat ieder bedrijf dat blijft hangen in zijn traditionele proces het niet gaat redden. Qua kostenstructuur hebben we alles eruit gehaald wat erin zit, dus moeten we het nu echt hebben van innovatie, van nieuwe verdienmodellen. Daarbij is samenwerken essentieel. Ik vind het ontwikkelen van een groene, circulaire economie een enorme uitdaging. We staan op de drempel en moeten de stap wagen. Dan gaat het ook loskomen. Daar lever ik graag een bijdrage aan."

parkeerplaatsen voor auto's beschikbaar is, een bewuste keuze. En door het gunstige fietsenplan. Marc: "We zijn nu bezig om een trede verder te komen op de zogenaamde CO₂-ladder. Trede 1 hebben we al. Dat wordt ook gevraagd door onze opdrachtgevers, met name door de rijksoverheid. Om de volgende trede te behalen, hebben we een heel programma opgezet. Als opdrachtnemer cq. werkgever ben je zo eigenlijk voortdurend in ontwikkeling op het gebied van mobiliteit en duurzaamheid."

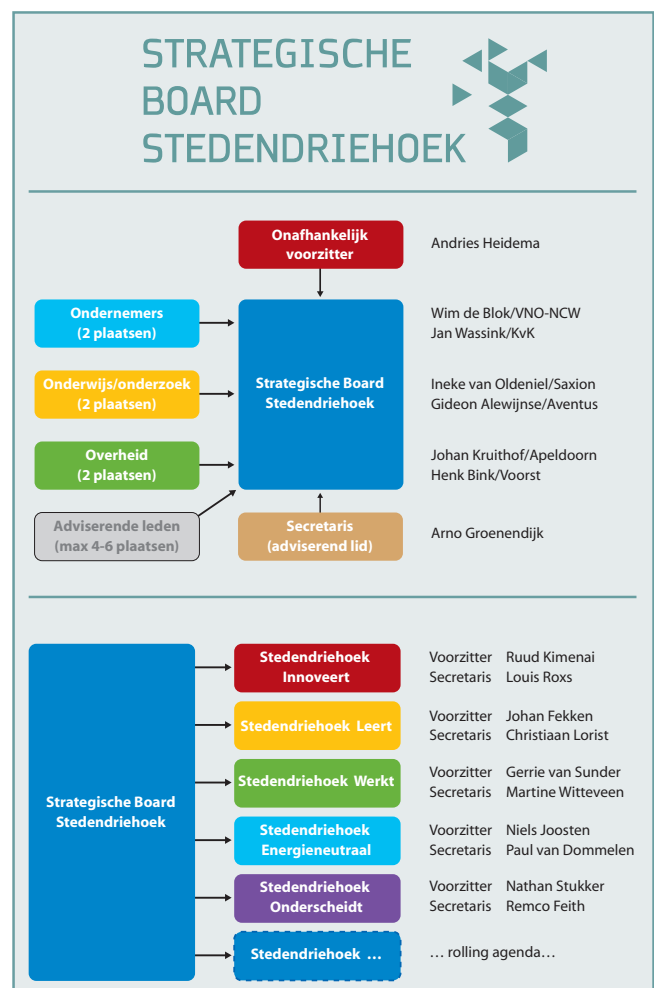
Leefomgeving: kraamtafels rondom gemeenschappelijke opgaven

Huub Hooiveld van de gemeente Apeldoorn is samen met collega-planoloog Rob van Beek kwartiermaker voor het domein leefomgeving. "In drie stappen willen we komen tot uitvoering van De Agenda." In de periode vanaf de zomer hebben ze één op één gesprekken gehad met mensen en organisaties die actief zijn binnen dit domein. "Waar we energie voelen, nodigen we hen uit aan zogenaamde kraamtafels. Daar worden de ideeën en samenwerking als het ware geboren. De laatste stap die wij moeten zetten is het bestuur van de Wgr-regio-gemeenten hierover adviseren. Dat geeft onder andere aan hoe de energie van partijen buiten de overheid verbonden kan worden met het regiobeleid. Zo vul ik mijn rol als regionale kwartiermaker in."

Woonkwaliteit was eerder al gestart

In het vorige nummer van de Driehoeksverhouding was te lezen dat de deelnemers van de Tafel Woonkwaliteit een antwoord willen vinden op de vraag: welke richting moeten we als regio inslaan, zodat mensen graag in de Stedendriehoek willen (blijven) wonen? Andere kansrijke thema's die vanuit de inventarisatie aan de kraamtafels besproken worden zijn gezondheid en sport, het verbinden van de wandel- en fietsroutenetwerken en het

afstemmen van regionale culturele programmering. De kans is groot dat er straks ook op deze thema's tafels ontstaan. Huub daarover: "Als dat lukt, geven we echt gestalte aan onze Agenda door er samen met anderen aan te werken."

Bent u bestuurder, raadslid, beleidsmaker, onderzoeker, ondernemer, investeerder, docent of student? Dan is de Stedendriehoek Index er speciaal voor u! Het is een monitorinstrument met cijfers op regionaal niveau, waarbij ook per gemeente cijfers zichtbaar zijn. De cijfers worden grafisch weergegeven in tabellen, grafieken, taarten en staafdiagrammen. Meer weten? Kijk op www.stedendriehoekindex.nl

8

Stedendriehoek Index: Indicator techniekonderwijs

Demografie

Duurzame ontwikkeling

Internationalisering

Landbouw, natuur & toerisme

Mobiliteit

Ondernemerschap

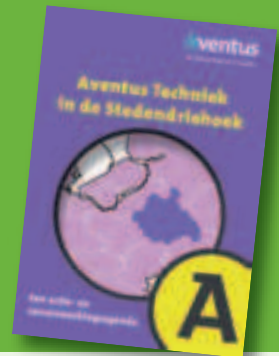
Energie

Creativiteit

Sociale kracht

Werk

De Stedendriehoek Index geeft statistische informatie over de situatie in de Stedendriehoek over tien thema's. Een van die thema's is onderwijs. Wat technisch onderwijs betreft, heeft de regio de afgelopen jaren een forse inhaalslag gemaakt. Zo werd vorig jaar onder meer de Technicampus opgericht in Deventer. Op 5 november overhandigde het Platform Techniek Stedendriehoek het Techniekpact aan de Strategische Board Stedendriehoek.

Techniekpact als regionale doe-agenda

“De enige manier om meer technici op de arbeidsmarkt te krijgen is samenwerken.”

Regionaal Techniepact

Het kabinet heeft in 2013 een Techniepact afgesloten met het bedrijfsleven, onderwijs en werknemersorganisaties. Dit moet de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt versterken en het tekort aan technisch

personeel tegengaan. In de Stedendriehoek, met maakindustrie en zorgsector als speerpuntsectoren, is het van groot belang om een goede regionale invulling te geven aan dit landelijke verbond. Volgens Ton van

Vught van Aventus is het Techniepact een uitgelezen kans voor de regio om het dreigende tekort aan goed opgeleide technische mensen nu te lijf te gaan: “Het aanbod van vakmensen is de laatste jaren gedaald vanwege minder inschrijvingen bij de opleidingen. Nu doet dat nog niet zo zeer, maar als de markt weer gaat aantrekken en er gaan door de vergrijzing veel oudere vakmensen met pensioen, dan hebben we echt een groot probleem.”

Voldoende instroom en behoud vakmanschap

Dat beaamt Marianne Laarman van Saxion. Zij is projectmanager Bètatechniek en vertegenwoordigt Saxion in alle platforms waar bedrijven, overheid en onderwijs samen optrekken om meer technici op de arbeidsmarkt te krijgen: “De enige manier om dat voor elkaar te krijgen is samenwerken. In het Platform Techniek Stedendriehoek kijken bedrijfsleven en onderwijs samen welke concrete dingen we kunnen doen om de instroom van jonge

mensen in de techniek te bevorderen, om ouderen die op dit moment helaas werkloos zijn vanwege de crisis binnen de techniek te behouden en om de economische motor in de regio aan te zwengelen.” Wat het volgens haar met name voor de bedrijven

lastig maakt, is dat ze op dit moment weinig zicht hebben op de orderportefeuille voor de langere termijn:

STRATEGISCHE BOARD STEDENDRIEHOEK

Op www.maakhetindestedendriehoek.nl staan alle projecten waar de Strategische Board Stedendriehoek een rol in speelt.

“We hebben hier in de regio veel maakindustrie in het midden- en kleinbedrijf. Als ze hun reserves moeten aanspreken om het hoofd boven water te houden, is investeren in jonge mensen en behoud van vakmanschap niet het eerste op hun lijstje. Vanuit het Platform Techniek helpen we hen – en dus elkaar – met de doorkijk naar de langere termijn en met concrete acties.”

Beloftes waarmaken

Jan Haverkamp is tot 1 maart 2014 nog projectleider voor het Platform Techniek Stedendriehoek, als uitvloeisel van zijn werk voor het inmiddels opgeheven

Technocentrum IJssel-Vecht. Het Platform organiseert onder meer de Week van de Techniek, de Tour de Technique en de Docentenstages. Daarnaast biedt het ondersteuning aan de onlangs opgerichte Techni-

campus en het te ontwikkelen kenniscentrum voor R&D-activiteiten in de Stedendriehoek. En is het een van de trekkers van het Techniepact in de Stedendriehoek. Het Techniepact is een opsomming van bestaande en nieuwe initiatieven. Jan: “Het is een doe-agenda. We hebben geen ellenlange lijsten gemaakt van problemen, maar we hebben de activiteiten opgeschreven waarmee we die te lijf gaan. Mijn rol is om wat we beloven in het Techniepact ook waar te maken.”

Aantrekkingskracht van techniek

Saxion draait in eigen huis veel projecten, die de aantrekkingskracht van techniek op jongeren moeten vergroten. Marianne Laarman noemt onder andere het Science en Techniekcafé voor kinderen en de Solarrace. En natuurlijk de Week van de Techniek. “Onderwijzers in spe van onze Pabo in Deventer spelen een belangrijke rol bij het vormgeven van die week, die bedoeld is voor basisschoolleerlingen, en bij de organisatie ervan. Daar leren ze zelf ook van. Daarnaast heeft de PABO Deventer een lectoraat Wetenschap en Techniek, waar ze lesmateriaal Wetenschap en Techniek ontwikkelen voor de

“In Zutphen hadden we laatst weer de jaarlijkse Techniekdagen. Kwamen daar in eerdere jaren rond de 70 kinderen, nu was dat 185.”

basisschool.” De Stedendriehoek sluit met dit pact aan bij het nationale Techniekpact en de lopende initiatieven in de eigen en aangrenzende regio's. Zo zijn werkgevers uit de Stedendriehoek betrokken in TechYourFuture, Centre of Expertise Techniekonderwijs (TYF) van Saxion, Windesheim en Universiteit Twente. Dit Centre onderzoekt onder meer keuzeprocessen en beroepsbeelden bij jongeren.

Accent op clean technology

Aventus heeft pasgeleden haar opleidingsaanbod onder de loep genomen. Ton: “De BBL-opleiding heet voortaan de bedrijfsschool Techniek. De naam geeft al aan dat de praktijk een veel zichtbaarder plek heeft in onze opleiding.” Aventus geeft op meer vlakken invulling aan de doe-agenda, onder meer door de inzet van technische praktijkmensen als vakdocent, de investering in de koppeling tussen leren en werken en het stimuleren van publiek-private samenwerking in de Techni-campus. “Een bijzondere nadruk leggen we op clean technology. Al onze leerlingen, op welk niveau ze ook leren, doen ervaring op met clean technology. Bijvoorbeeld bij internationale projecten of als praktijkchallenge bij het net opgerichte Cleantech Centre in Zutphen. We bieden cleantech bewust niet als aparte richting of

Clean technology is booming!

Clean tech of clean technology is een verzamelnaam voor de markt voor duurzame en schone technologieën. Deze markt groeit wereldwijd met 27% per jaar. De verwachting is dat deze sector een van de belangrijkste economische sectoren zal worden. De regio Stedendriehoek wil zich gaan onderscheiden als clean tech-regio.

op zichzelf staand vak aan. We denken dat onze regio zich met een integrale visie op cleantech zeker kan onderscheiden.”

Uit de laatste cijfers blijkt dat er in 2013 inderdaad relatief meer jongeren aan een technische opleiding zijn begonnen. Jan Haverkamp: “In Zutphen hadden we laatst weer de jaarlijkse Techniekdagen. Kwamen daar in eerdere jaren rond de 70 kinderen, nu was dat 185. Ik denk dat alle aandacht van de afgelopen jaren voor techniek, in combinatie met de recessie en het accent op innovatie, het kwartje nu wel heeft doen vallen. Dat gaat dus de goede kant op. In een regio zoals de onze met veel maakindustrie is techniek en techniekonderwijs een heel belangrijke pijler onder een stevige economie met groeipotentie.” Maar Marianne is nog niet tevreden: “Het kan altijd beter. En daar blijven we in de Stedendriehoek hard met elkaar aan werken. Als onderwijsinstellingen, binnen het Platform techniek en samen met de Strategische Board Stedendriehoek.”

De statistische informatie over de regio Stedendriehoek is voor iedereen toegankelijk op www.stedendriehoekindex.nl. Via deze site kan men zich ook aanmelden voor de nieuwsbrief Stedendriehoek Index.

Natuurlijk wordt er veel gesport in de regio Stedendriehoek. Elke gemeente heeft accommodaties die van alles en nog wat bieden. Maar er is heel wat meer dan voetbal of tennis! En ook buiten gebeurt er van alles!

Bij **Sportcentrum De Scheg in Deventer** kun je **SoccerSquashen**.

Dat is een variant op squash, gecombineerd met voetbal. Je traint je balbehandeling, balaanname, conditietraining en traptechniek op de squashbaan.

Op 2 februari 2014 vindt in **Apeldoorn** de **midwintermarathon** weer plaats. Vorig jaar vierde het evenement zijn 40-jarige jubileum en in 2011 werd de marathon zelfs verkozen tot het leukste hardloopevenement van Nederland. De inschrijving via www.midwintermarathon.nl is al gestart. Het is dit jaar zelfs mogelijk om je gelopen 'toptijd' in te laten graveren in je medaille. In **zwembad De Schaeck in Twello** kunnen baasjes en hun honden elk jaar een dagje spetteren tijdens het **baas-hond zwemmen**. In **Lochem** kunnen kinderen via www.sportzoekerlochem.nl kijken welke sport

ze het leukste vinden. De Lochemse sportverenigingen hebben speciale kennismakingsactiviteiten bedacht. Op de website staan naast alle sportverenigingen ook algemene activiteiten, zoals clinics en sportdagen. Het project **Sportdorp in Epe** is een samenwerkingsverband tussen diverse partijen met als doel om zoveel mogelijk mensen in hun eigen woonplaats meer en vaker te laten bewegen. Het project is een van de landelijke proeftuinen vanuit het NOC*NSF. **Zutphen** kent meerdere **duikverenigingen**. Er wordt onder meer getraind in het Bronsbergenmeer. Voor 10 euro kun je een proefduik maken – weliswaar veilig in het zwembad! – om te weten te komen of het iets voor je is. In **Brummen** ging de wethouder van sport op

23 november in **zwembad Rhienderoord** te water in een auto.... Dit is een onderdeel van de voorlichting die Veilig Verkeer Nederland geeft over wat je moet doen als je met een auto in het water terecht komt. De middag bestond uit een theoretisch verhaal en ook uit een oefening. Spannend en zeer zinvol!

Bureaunieuws

Mijn naam is **Claas Frankena** en ik ben ondermeer voor de regio werkzaam als tafelsecretaris voor de tafel Woonkwaliteit. Aan deze tafel zitten deelnemers van overheid, bedrijfsleven en onderwijs. Het doel is om hun kennis te delen en te ontwikkelen voor een meer gezamenlijke aanpak naar een hogere woonkwaliteit voor de bewoners in de regio. Daarnaast ben ik ook als procesregisseur betrokken bij onder meer de ontwikkeling van een bestaande wijk naar een energieneutrale wijk en die van een lokaal energiebedrijf.

Ik ben **Patricia Wieberdink**, 22 jaar, student communicatie aan Hogeschool Windesheim te Zwolle en sinds enkele maanden stagiaire bij bureau Stedendriehoek. Voor mijn bachelorscriptie doe ik onderzoek op het gebied van online en sociale media voor de regio Stedendriehoek. Een leuke en actuele opdracht bij een interessante organisatie. Er staan mij een aantal leuke, leerzame en toch ook wel spannende weken te wachten. Ik heb er in ieder geval veel zin in en wie weet ontmoeten wij elkaar eens!

Mijn naam is **Henk Willems**. Als nieuwe regioverbinder voor de Stedendriehoek en secretaris van de Regiocommissie Stedendriehoek zit het verbinden van mensen en ideeën in mijn genen. In mijn ruime ambtelijke en bestuurlijke ervaring, zowel op provinciaal, regionaal als gemeentelijk niveau, speelden verbinding en afstemming altijd een hoofdrol. Graag wil ik die ervaring benutten voor het gezamenlijk ontwikkelen van een regionale uitvoeringsagenda van de regio Stedendriehoek. Het vlot schakelen tussen verschillende actoren, zoals overheden, ondernemers, onderzoek en onderwijs en tussen verschillende schaalniveaus zie ik als een voorwaarde om meerwaarde te kunnen brengen. Alles onder het motto: samen aan de slag.

Ik ben **Kees Zuidweg** en werk als jurist bij de provincie Gelderland. Ik ben werkzaam in de bodemsanering. Het programma Gelderse gasfabrieken is daar een belangrijk voorbeeld van. Sinds voorjaar 2013 ben ik daarnaast werkzaam bij het programma Stad & Regio als accounthouder voor de kleine steden Culemborg, Doesburg en Zaltbommel en sinds kort (september) ook als accounthouder voor de Stedendriehoek.

**Programma Sociale Kracht:
iedereen doet mee**

Regiocontract in uitvoering

Op 25 april vorig jaar werd het regiocontract met de provincie Gelderland voor de periode 2012 – 2015 getekend. Voor een groot aantal projecten in eerste tranche ging begin dit jaar al de spreekwoordelijke schop de grond in. Het bedrag dat ermee gemoeid is, is 11,3 miljoen euro. Voor de tweede tranche stelde de provincie Gelderland nog eens 2,7 miljoen euro beschikbaar voor de regio Stedendriehoek voor de programma's duurzame economie en sociale kracht. Met de bijdrage van de provincie en co-financiering vanuit gemeenten en andere partners zal ook dit keer weer een forse impuls worden gegeven aan de regionale ontwikkeling.

Techniek, duurzaamheid en innovatie

Onder het programma duurzame economie vallen – onder het thema Stedendriehoek Innoveert – het stimuleren van de verduurzaming van nieuwe en bestaande economische activiteiten door innovatie in productieprocessen. Fokke Hoogland, gemeente Deventer, is projectleider en begeleider van het Project Technicampus Stedendriehoek in Deventer. Op de Technicampus worden met name jonge mensen opgeleid in een aantal technische beroepsvakken, zoals technici voor de bouw, elektrotechniek, metaal en infra- en installatietechniek. De opleidingen worden in combinatie met Aventus mbo-opleidingen ingericht. Met de inrichting van de Technicampus in een bestaand gebouw werd in januari 2013 een start gemaakt. Bij de start van het nieuwe schooljaar in augustus konden de leerlingen beginnen. Op dit moment heeft de Technicampus 165 leerlingen. Dat moet in de komende jaren uitgroeien tot een technische mbo-opleiding voor 300 leerlingen uit de Stedendriehoek.

“Stedendriehoek Werkt! gaat onder meer over de optimale aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt. Het realiseren van een Clean Tech Center in de regio Stedendriehoek moet kennisvalorisatie, onderwijs, productontwikkeling, marktontwikkeling en ondernemerschap een flinke impuls geven. Projectleider is Henk Zenderink van de gemeente Voorst.

Het programma Duurzame economie (energieneutraal) heeft twee projecten: Energieneutrale dorpen en kernen en energiebesparing in de bestaande bouw. Voor het eerste project is Xandra van Lipzig, gemeente Apeldoorn, als projectleider verantwoordelijk. Xandra: “De ontwikkelde kennis en ervaring van de eerste tranche wordt uitgerold over de regio om ‘massa’ te gaan maken. Het betreft onder meer projecten als Zon op school en Frisse Wind. Daarbij bundelen we de krachten met bijvoorbeeld DeA. Vanuit de pilot Zon voor Huurders heeft deA in Apeldoorn een huurwoning aan de Pasteurstraat 7 van

zes zonnepanelen voorzien. De verwachting is dat de energierekening voor deze huurder op jaarbasis ongeveer 250 euro lager uitvalt. DeA is een zogenaamd Lokaal Duurzaam Energie initiatief, een LDE. In een LDE verenigen actieve burgers zich om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor het duurzaamheidsvraagstuk. Binnenkort start in Apeldoorn een proefproject bij scholen dat zonnepanelen op scholen combineert met educatie.

Iedereen doet mee

Het programma Sociale Kracht heeft als doel om de participatie van kwetsbare groepen aan de samenleving te bevorderen. Dit gebeurt door het verbeteren van de samenwerking tussen de betrokken instellingen en de ondersteuning aan inwoners beter in te richten. Het programma beoogt ook om de kansen op deelname in het arbeidsproces te versterken. Het project bestaat uit een tiental deelprojecten. Maikel Swaters is vanuit de gemeente Brummen overkoepelend projectleider.

Voorbeelden van projecten rond Sociale Kracht zijn het versterken van de samenwerking en coördinatie rond gezinnen met complexe meervoudige problemen en het ontwikkelen van een gezamenlijke aanpak om bij cliëntondersteuning meer uit te gaan van de eigen kracht van inwoners. Meer gericht op (arbeidsmarkt) participatie zijn er projecten als het ontwikkelen van een regionale aanpak arbeidsmatige dagbesteding en de regionale implementatie van de toeleiding van kwetsbare burgers naar activiteiten waar hun talent tot ontplooiing komt.

Een specifiek onderdeel van het programma Sociale Kracht is Actief Burgerschap. Dit zijn projecten in meerdere wijken om de leefbaarheid te verbeteren door participatie van burgers, activering van de buurt en verhogen van betrokkenheid en een pilot inzet coöperatiemodel als instrument om informele netwerkstructuren in wijken en kernen te borgen in een samenwerkingsvorm.

Stad en Regio congres

Het Stad en Regio Congres 2013 ligt alweer even achter ons. Woensdag 16 oktober was de Steden-driehoek ook vertegenwoordigd op dit druk bezochte congres in Orpheus in Apeldoorn. Op het Ervaringsterras werd een aantal geslaagde projecten gepresenteerd, die mede gefinancierd zijn vanuit het Regiocontract:

- Technicampus voor techniek: het versterken van de kennisinfrastructuur;
- Energieneutrale dorpen en kernen: gericht op verduurzaming van vastgoed en duurzame opwekking;
- Grift, de Verbindende schakel: bijdrage aan een bovengrondse verbinding tussen Noord en Zuid
- Het Weteringsebroek;
- Beleef de Berkel.

's Middags waren er verschillende talks, workshops en debatten georganiseerd op basis van verschillende thema's: gebiedsontwikkeling, aanpak binnensteden, samenwerking, duurzame ontwikkeling, toekomst Gelderse steden en burgerparticipatie. De sessies werden druk bezocht. Tijdens de pauzes kwamen de deelnemers naar het ervaringsterras waar zij druk met elkaar in gesprek gingen. De dag werd afgesloten met een inspirerende lezing door Paul Schnabel die zijn visie gaf op het programma Stad en Regio.

De presentaties van het congres zijn hier terug te vinden.

Regioresultaten

22 november

Bijeenkomst Routekaart: 'Uw idee op de Routekaart energieneutrale regio Stedendriehoek'

De regio Stedendriehoek heeft de ambitie om in 2030 energieneutraal te zijn. De regio, samen met Alliander en de provincies Gelderland en Overijssel, maakt daarom een routekaart waarin staat hoe die energieneutraliteit bereikt kan worden.

Tijdens de bijeenkomst op 22 november in het Koelhuis te Zutphen konden deelnemers ideeën en initiatieven aandragen en letterlijk op de routekaart zetten. Er zijn talloze initiatieven die op één of andere manier werken aan verduurzaming van de energievoorziening. De regio wil deze initiatieven graag ondersteunen en letterlijk een plek geven op de routekaart.

Ook bood de bijeenkomst een kans om in contact te komen met andere initiatiefnemers en met raadsleden van de betrokken gemeenten. Experts op het gebied van duurzame energie faciliteerden de bijeenkomst.

De ideeën en initiatieven vormen het fundament voor de routekaart. Deze routekaart wordt voorgelegd aan de betrokken wethouders en de aangedragen ideeën krijgen daarmee een prominente plek op de energie-agenda van de Stedendriehoek voor de komende decennia.

21 november

Gelders gedeputeerde Van Dijk bezoekt regio Stedendriehoek

Donderdag 21 november bracht gedeputeerde Jan Jacob van Dijk van de provincie Gelderland een werkbezoek aan de regio Stedendriehoek. Van Dijk werd ontvangen door de vice-voorzitter van de regio Stedendriehoek, Niels Joosten, tevens burgemeester van Brummen. Tijdens het bezoek zijn de ambities van de Stedendriehoek toegelicht. Daarnaast heeft Van Dijk een aantal projecten bezocht die mede worden gefinancierd door de provincie Gelderland vanuit het Regiocontract.

In Deventer bracht hij een bezoek aan Technicampus. Technicampus legt de verbinding tussen onderwijs en arbeidsmarkt en brengt drie vakopleidingen samen: bouw,

metaal en installatiewerk. Het doel is de afstand tussen school en beroep zo klein mogelijk te maken en het onderwijs beter afstemmen met de beroepspraktijk. Daarnaast werd een bezoek gebracht aan het project

Weteringsebroek. In 2007 is door de gemeente Apeldoorn, Voorst, Waterschap Veluwe en Natuurmonumenten, samen met de bewoners en eigenaren de Gebiedsvisie Weteringse Broek opgesteld. Deze integrale visie geeft plek aan functies als landbouw (structuurversterking en kavelruil), waterberging samen met toegankelijke natuur én een dooradering met recreatieve voorzieningen. Bijzonder is dat de uitvoering voor een groot deel bij ondernemende eigenaren ligt. De overheden concentreren zich op het enthousiasmeren en verbinden van de initiatieven en deze faciliteren.

7 november

Grote Groene Geld Lochem

De 3e editie van Business Match Oost vond plaats op 7 november in de schouwburg Lochem en stond in het teken van het Grote Groene Geld: over bedrijven in Oost-Nederland die hun geld verdienen door duurzaam te ondernemen met groene innovatieve producten te verzinnen.

10 oktober

Arbeidsmarktcongres Omnisport

Voor het eerst is in de regio een arbeidsmarktcongres van deze omvang georganiseerd. Er waren die dag ruim 100 werkgevers aanwezig en 4000 werkzoekenden. Het event is mede mogelijk gemaakt met middelen vanuit projecten Maximale benutting van het arbeidspotentieel en Versterken onderkant arbeidsmarkt uit het Regiocontract.

Ruim dertig werkgevers in de regio Stedendriehoek hebben de afgelopen weken totaal 111 leerwerkplekken aangeboden voor werkloze jongeren. In het kader van het regionale Actieplan Jeugdwerkloosheid 'Samen Werk Maken van Werk' hebben de gemeenten in de regio samen met UWV en VNO-NCW zo'n 200 werkgevers actief benaderd om werkervaringsplekken voor jonge werklozen te creëren. De aangeboden leerwerkplekken worden onder meer vanuit de werkpleinen in Apeldoorn, Deventer en Harderwijk ingevuld. Het kabinet en de regio hebben extra geld beschikbaar gesteld om de stijgende werkloosheid onder jongeren aan te pakken. Met dit budget zijn er voor de regio Stedendriehoek vier arrangementen samengesteld die voor werkgevers aantrekkelijke mogelijkheden bieden om extra werkplekken te creëren. Via de arrangementen 'nieuwe leerwerkplek', 'startersbeurs', 'duurzame inzetbaarheid & arbeidsmobiliteit' en 'behoud vakmanschap' kunnen werkgevers met (loonkosten)subsidie onder andere nieuwe arbeidskrachten opleiden en aannemen.

9 oktober Deventer Marktplaats

Tijdens de 2013 editie van Deventer Marktplaats voerde de Strategische Board Stedendriehoek tafelgesprekken over de vijf thema's waarmee we de Stedendriehoek op de kaart zetten. Want wat speelt er op

de gebieden werken, leren, innoveren, onderscheiden en energie? Wat kunnen we – acuut – verbeteren om de regio te versterken? We dekten de tafel voor een spraakmakend

gesprek met onder meer Rothe, een innovatieve speler voor de ontwikkeling en bouw van duurzame kleinschalige energieproductiesystemen. En met Topicus, die voor jongeren die aan de vooravond van hun studiekeuze staan een inspirerende middag om te kiezen voor een opleiding in de techniek. En met DOVIDEQ Medical die crowdfunding inzet om de fabricage van testapparatuur voor endoscopen waarmee snel en vooral objectief een endoscooptest wordt geanalyseerd te bekostigen. Aan onze uitnodigende tafel schoven genodigden, passanten en geïnteresseerden aan.

8 oktober Open Days Brussel

Dinsdag 8 oktober brachten DB-leden en enkele ambtenaren van de Stedendriehoek een bezoek aan de Open Days in Brussel. De eerste ontmoeting was met Vivian Stribos, vertegenwoordigster van landsdeel Oost en dossierhouder energietransitie. Vivan Stribos informeerde de aanwezigen over een aantal belangrijke instituten van de Europese Unie en zij beantwoordde vragen over het internationaal netwerk en het Brusselse

netwerk. Verder waren er mogelijkheden tot het bezoeken van workshops en de netwerkbijeenkomst European and Regional Affairs Consultants (ERAC).

De dag werd afgesloten met het Oost Event, een netwerkgelegenheid waarin onder andere de provincies Gelderland en Overijssel en enkele regio's uit het oosten van Nederland elkaar ontmoetten.

19 september Gemeentehuis Brummen geopend

Het vernieuwde gemeentehuis in Brummen is officieel in gebruik genomen. Samen met de Gelderse Commissaris van de Koning, de heer Clemens Cornielje, wandelde

Volg ons op Twitter:

*Laatste Driehoekverhouding op papier is uit.
Volgende nummer als e-zine.*

burgemeester Niels Joosten op 19 september door de draaideur van het vernieuwde onderkomen naar buiten. Symbolisch naar de samenleving toe. Hierbij liepen de beide heren door een groot papieren doek heen met hierop foto's uit de Brummense samenleving. Zaterdag 21 september is het tweede deel van de openingshandeling, waarbij burgervader Joosten samen met belangstellende inwoners de omgekeerde weg gaat bewandelen. Het vernieuwde gemeentehuis in Brummen heeft op 19 september bovendien een prestigieuze landelijke prijs in de wacht gesleept: de Award Duurzame Architectuur 2013. Samen met RAU Architecten heeft wethouder Frans

Bruning namens de gemeente Brummen de prijs in ontvangst genomen in de RAI in Amsterdam. De Award voor Duurzame Architectuur is bestemd voor een klein of groot gebouw waar een relatief grote verbetering van de duurzaamheid is bereikt. De her/verbouw van het Brummense gemeentehuis was één van de negen genomineerde projecten uit Nederland. En blijkbaar is het bijzondere en duurzame karakter van het vernieuwde gemeentehuis niet onopgemerkt gebleven bij de jury!

Gemeentehuis Brummen winnaar van Gouden Kikker Award 2013

De Gouden Kikker Award 2013 is gewonnen door Architecten RAU, met de inzending gemeentehuis Brummen. De prijsuitreiking vond donderdag 14 november plaats tijdens het Duurzaam Gebouwd Congres. Dit is al de tweede prijs die het vernieuwde duurzame gemeentehuis in de wacht heeft weten te slepen.

De Gouden Kikker wordt jaarlijks uitgereikt aan bouwprojecten die voorop lopen op het gebied van duurzaamheid en innovatie. De prijs is in het leven geroepen om de ontwikkeling van duurzaam bouwen extra te stimuleren en betere toepassingen en processen te ontwikkelen voor duurzaam wonen, werken, zorg en onderwijs.

App voor dagje uit in een van de Hanzesteden

Via www.hanzestedenapp.nl is een speciale app te downloaden voor Apple en android om van een dagje in één van de Hanzesteden te genieten en niks te missen!

Werken voor de regio

16

Geert Meijerink, Eric van Leeuwen en Jan Wesseldijk werken voor hun eigen gemeente Voorst en voor de regio: "Werken aan de aansluiting van het regionale beleid bij de gemeenteraden en bij mijn eigen collega's."

De regio Stedendriehoek is licht georganiseerd. Dat betekent dat de organisatie in principe bestuurders en ambtenaren uit de zeven gemeenten inzet om het werk te doen. In het vorige nummer vertelde een aantal collega's uit Brummen hoe zij dit combineren met hun gemeentelijke taken. In dit nummer Geert Meijerink, Jan Wesseldijk en Eric van Leeuwen van de gemeente Voorst.

Regioschaal is leefschaal

"Alle gemeenten uit de Stedendriehoek grenzen aan de gemeente Voorst. Dat betekent eigenlijk dat we met veel van wat we doen, onze burens raken, en vice versa."

Dat zegt Eric van Leeuwen, gemeentesecretaris van de gemeente Voorst. Geert Meijerink ziet de regioschaal als de schaal van het leven: "Grotendeels werk je, ga je naar school, winkel je, wandel je, recreëer je en ga je uit of op stap in je eigen of in buurgemeenten. De schaal waarop je leeft is per definitie groter dan de gemeente waarin je woont." Op die schaal moeten we dus gebruik maken van elkaars sterke punten, goede verbindingen maken en programma's op elkaar afstemmen. Volgens Geert is het voor de regiogemeenten dus van belang om ook op die schaal te denken. Zijn werk voor de regio draagt daar voor hem zeker aan bij.

Tempo

Geert en Jan leverden op hun vakgebied, ruimtelijke ordening, planontwikkeling en visievorming, hun

bijdrage aan de regionale structuurvisie en de Omgevingsvisie Gelderland en zijn nu bezig met de regionale uitvoeringsagenda. Jan: "Governance en cocreatie zijn nieuwe manieren waarop de lokale overheid samen met bedrijven en inwoners bepaalt naar welke thema's de aandacht en het geld heen gaat. We hebben ook nadrukkelijk te maken met de provinciale schaal, de Gelderse omgevingsagenda. Onze agenda moet daar wel op aansluiten. Ons tempo en dat van de provincie lopen op dit moment niet helemaal gelijk. Omdat we heel veel ideeën ophalen binnen de nieuwe werkstructuur van de regio met de Tafels (zie op pagina 6 en 7), houden we dat voor nu even zo." Jan: "Op het gebied van mobiliteit, de bereikbaarheid van de regio, gebeurt er op dit moment ook veel aan de Tafels. En als je specifiek kijkt naar onze gemeente speelt er op het gebied van het vestigingsklimaat onder meer de leefbaarheid van het dorp Voorst in combinatie met de randweg, de bereikbaarheid, het ontwikkelen van landschap, groen en cultuurhistorie en

Werken voor de regio

17

de vernieuwing van de publieke ruimte van het centrum van Twello."

Gedeelde passie

Een aandachtspunt is de aansluiting van regionaal beleid bij de beleving van inwoners. De Stedendriehoek bestaat uit onder meer Voorstenaren, Deventenaren, Apeldoorners, maar je voelt je geen 'Stedendriehoeker'. Geert: "Een uitdaging wat mij betreft, omdat de afstand nog steeds relatief groot is. Ook ben ik me bewust van de noodzaak om te werken aan de aansluiting van dat regionale beleid bij de gemeenteraden en bij mijn eigen collega's."

Werken voor de regio betekent immers ook inwoners, gemeenteraden en ambtelijke en bestuurlijke collega's meenemen bij het regionale beleid dat met of door partners ontwikkeld wordt. Geert: "Voor mij is samenwerken, als je dat kunt doen vanuit je gedeelde vakinhoudelijke passie en passie voor je leef- of werkomgeving, heel inspirerend."

Teruggekregen

Wat Eric betreft is de balans tussen wat Voorst bijdraagt en eruit haalt in orde. "We kiezen er al jarenlang voor om als één van de kleinere gemeenten een actieve rol te spelen op vrijwel alle thema's. Dat kost best veel menskracht. Aan de andere kant hebben we daar veel voor teruggekregen. Concreet, in de vorm van de stations in Twello en Voorst, de ontwikkeling van de nieuwbouwwijk De Schaker binnen het landschap en met de ecologische verbindingzone Fliert en het Fliertdal en de Weteringsebroek als nieuw recreatiegebied. Minstens zo belangrijk is de beleidsruimte die we hebben gekregen als het gaat om de woningbouw. Voordat we in regionaal verband de woningopgave mee konden invullen,

mochten we vrijwel niet nieuw bouwen in onze gemeente. De totale aantallen zijn inmiddels teruggeschoefd, maar we kunnen nog steeds wel bouwen." Met het aanbod van woningen neemt de gemeente Voorst een aanvullende plek in op de regionale woningmarkt: dorps wonen. Geert: "Wij spreken net weer een andere doelgroep aan dan de Apeldoornse of Deventer binnensteden en nieuwbouwwijken. Dat maakt het totaalaanbod als je op regioschaal kijkt divers en compleet."

Meerwaarde voorwaarde voor succes

De samenwerking in de regio is, ondanks de inmiddels jarenlange historie, nog steeds niet vanzelfsprekend. Eric: "De logische verbanden als de Veluwe, Salland of de Achterhoek zijn aanwezig. De regio Stedendriehoek, in feite een bestuurlijk construct, bestaat vanuit de behoefte en verwachting dat over deze verbanden heen er samen meer bereikt kan worden bij de realisatie van krachtige steden en een vitaal platteland. Omdat de meerwaarde er wel degelijk is, moeten we onszelf dwingen moeite te doen om te blijven samenwerken." Het aantal thema's waarop samengewerkt wordt is – in het proces van re-inventing - bewust verkleind. "Toch komt er eentje weer sterk naar voren," zegt Eric. Hij doelt op het thema sociaal. "Dat was misschien niet zo gegaan met de kennis van nu over de drie grote transities, waarbij de gemeenten meer taken krijgen: de invoering van de Participatiewet, de Jeugdzorg, en de overheveling van AWBZ-begeleiding en persoonlijke verzorging naar de Wmo. Eric: "Daar waar we de meerwaarde zien van de samenwerking, weten we elkaar te vinden. Dat lijkt me eerlijk gezegd de allerbeste voorwaarde voor succes."

SOEN makelt en schakelt

Over pionieren, vrij denken en stappen zetten

Henk Janssen is een nieuw gezicht bij SOEN. SOEN staat voor Stedendriehoek Onderneemt Energie Neutraal. SOEN is een samenwerking van Alliander, Kamer van Koophandel en Regio Stedendriehoek. Samen met collega-makelaar Remco Feith vervult hij zijn makelaarsrol. Dat doet hij op zijn eigen manier....

Sneller en groter

Henk Janssen, oud eigenaar van Fort Bronsbergen in Zutphen, is een vrije denker. Volgens hem is dat ook nodig om stappen te kunnen zetten als het gaat om duurzaamheid. En dat is weer nodig om de serieuze ambities te kunnen halen, die de regio zichzelf gesteld heeft. Henk: "De regio Stedendriehoek heeft de ambitie om in 2030 energieneutraal te zijn. Stevig, maar dat is onze ambitie." Toen hij in 1995 Fort Bronsbergen duurzaam bouwde, was dat niet eenvoudig. Maar hij zette door. "Gelukkig zitten we nu in een heel nieuw tijdperk wat duurzaamheid betreft. Zaken doen, geld verdienen en duurzaamheid was toen not done. Nu wel. Dus kunnen we veel sneller veel grotere stappen zetten." Het klinkt misschien vreemd, maar juist nu is de tijd daar rijp voor, meent Henk. "De mensen zijn zich ervan bewust geworden dat onze fossiele voorraad een keer eindig is."

Juiste match

Hij wil weer vooroplopen. Samen met een aantal andere ondernemers kocht hij daarom het Pakhuis in de nieuwe wijk Noorderhaven in Zutphen en doopte het om tot

Innovatiegilde: "Techniek en kennis vermarkten, dat is MKB-business. De overheid moet ervoor zorgen dat er geen belemmeringen zijn om geld te verdienen." Zijn rol als makelaar is daar onder andere ook opgericht. En hij vult die op zijn eigen(gereide) manier in. "Makelaar zijn is pionieren. Kennis rondpompen. Netwerken, mensen koppelen die elkaar niet kennen. En daarbij creatief zijn. Het gaat voor 80% om het zien en maken van de juiste match." Omdat Henks' netwerk, zowel in het bedrijfsleven als bestuurlijk, in de regio behoorlijk omvangrijk is, heeft de Board hem gevraagd als SOEN-makelaar. Hij twijfelde nog wel even. "Past dat me wel? Maar ik vind het onderwerp zo uitdagend en het belang voor de regio zo groot, dat ik besloten heb ervoor te gaan."

Bedrijven en bewoners

Ook SOEN-makelaar Remco Feith heeft, vanuit zijn KvK-achtergrond, een uitgebreid netwerk: "De Kamer is participant in SOEN. Ik weet wat er speelt in de verschillende gemeenten en neem vooral ook de rol om (potentiële) matches in goede banen te leiden."

Een concrete match die gemaakt is de afgelopen periode is die tussen bewoners en bedrijven in Eerbeek.

Bij waterzuivering van afvalwater van papierfabrieken komt gas vrij. Dat gas gaat naar cv-ketels in woningen in Eerbeek. Remco: "We onderzoeken ook in Eerbeek op dit moment of we dakoppervlaktes van bedrijven kunnen benutten om energie op te wekken voor andere bedrijven en bewoners. En we maken een plan hoe het

dorp Loenen energieneutraal kan worden. In Apeldoorn willen twee buurbedrijven leidingen aanleggen, zodat de warmte die het ene bedrijf over heeft, getransporteerd kan worden naar het andere. En in Zutphen zijn er plannen geopperd voor een rotonde op een bepaalde plek, zodat het verkeer minder kilometers rijdt om op de bestemming te komen en de route bovendien veiliger wordt."

Warnsveld: 52 woningen van energielabel F en G naar A

Meneer Hagenbeek is er blij mee en directeur René Rademaker is er trots op. Afgelopen voorjaar werd de laatste woning van 54 eengezinswoningen van de Scheurkamp en Bieshorstlaan in Warnsveld opgeleverd met een hele nieuwe voor- en achterpui en dak.

Meer dan een derde bezuinigen

Alle woningen, die gebouwd werden in 1972, werden gestript en kregen geïsoleerde prefab puien, prefab dakplaten en nieuwe pannen. De kopgevels werden zwaar geïsoleerd en opnieuw gemetseld. 26 Seniorenwoningen worden op termijn gesloopt, daar komen patiowoningen en appartementen voor terug in dezelfde bouwstijl. Meneer Hagenbeek: "Het scheelde me afgelopen winter al ruim 1.000 kuub aan gas, dat is meer dan een derde." René Rademaker bevestigt dit: "Uit de gegevens die ik van 12 gezinnen heb gekregen blijkt, dat ze gemiddeld 35 tot 45% bezuinigen op hun gasverbruik." Meneer Hagenbeek maakte ook nog gebruik van de extra optie om vloerisolatie aan te laten brengen. "Dat ging in één moeite door. Op een gegeven moment kon je gewoon door mijn huis heen kijken." Gelukkig was zijn woning, na het plaatsen van de nieuwe puien, dezelfde dag weer wind en waterdicht. Het bouwbedrijf gebruikte de bestaande koppelpunten van de oude puien voor de nieuwe puien.

Massa en snelheid

Het besparingsvoordeel gaat helemaal naar de portemonnee van de huurders. René Rademaker: "De investeringen liggen op zo'n 70.000 euro per woning. Vanwege

het lange en ook wat lastige aanlooptraject hebben we er geen huurverhoging aan gekoppeld. Woonlasten bestaan uit twee componenten: huur en energiekosten. Als corporatie moeten we goed de balans zien te houden tussen het beschikbare inkomen van onze sociale huurders en hun woonlasten. Door het verlagen van de energiekosten komt er meer ruimte." De keus om te renoveren in plaats van te slopen, wat een optie is geweest, is heel bewust: "Bewoners behouden zo hun eigen (t)huis. Als ze tijdelijk zouden moeten verhuizen, zijn er bovendien verhuiskosten aan de orde, die we liever in de woning steken."

Een volgend duurzaamheidsproject in Warnsveld staat alweer op de rol. Daar wordt naast isolatie ook water een belangrijk aandachtspunt. René Rademaker: "De SOEN-makelaars weten veel van wat er in de regio gebeurt. Ik vind regionale samenwerking essentieel bij duurzaamheid. Alleen dan kun je massa en snelheid maken." Op dit moment werken Gelderse corporaties samen aan een voorstel richting de provincie om voor een groot aantal woningen een flinke labelsprong te maken, zonder huurverhoging.

Driehoeksverhouding gaat **digitaal**

Ik ben een papierfreak.

Boeken, kranten en magazines, ik verslind ze. Ik hou ook van papiergeld, cadeaupapier -met iets erin- en waardecheques.

Vergaderstukken en beleidsnota's vind ik ook leuk op papier, want dan lijkt het al concreet.

Maar veel uitingen in papiervorm hebben hun langste tijd gehad. Het beduimelde boek, uitgeleend, vergeeld, verkreukeld, zoekgeraakt en weer terugvonden, is het er straks nog?

De krant, te groot, teveel, te laat op de mat, maar zo lekker knisperend... weg.

Verborgen achter een tijdschrift, op de bank, in de trein, het bed, de wachtkamer... straks verleden tijd?

Toegegeven, internet in plaats van papier heeft vele voordelen. Minder milieubelasting, snel en veel informatie om te delen, afgestemd op eigen behoefte. Alle informatie concentreert zich in smartphone, tablet en computer.

Ook onze Driehoeksverhouding 'gaat digitaal'. En dan bedoel ik niet een pdf van het blad zoals we dat gewend waren, maar als e-zine. Het blad begon in april 2004 als uitgave van het Stedelijk Netwerk Stedendriehoek. Na het samengaan in 2005 van het Bureau Beleidszaken en het Stedelijk Netwerk Stedendriehoek werd de Driehoeksverhouding het relatiemagazine van de nieuwgevormde regio Stedendriehoek. Bladerend door oude jaargangen valt op dat er steeds terugkerende thema's zijn. Beleid vraagt nu eenmaal een lange adem. We zien ook veel successen, en wel in toenemende mate: de Stedendriehoek bewijst zijn kracht. Maar dat terzijde.

Het blad wordt dus een e-zine. Hiermee komen we tegemoet aan een deel van de lezers, die in de lezersenquête van de Driehoeksverhouding heeft aangegeven het blad liever digitaal te krijgen. Niet iedereen hoor, er zijn nog zat nostalgische types zoals ik. Maar het past zo goed bij ons. Denk aan de duurzaamheidsambities van de regio en het feit dat veel organisaties inmiddels papierarm zijn of het Nieuwe Werken hebben ingevoerd.

Informatie-indigestie ligt natuurlijk op de loer, en met een druk op de knop lig je als e-zine zo in de digitale prullenbak. Daarom wordt het een uitdaging om een digitaal blad te maken dat de ontvanger ook daadwerkelijk leest. Dat gold natuurlijk ook voor de gedrukte versie, want een relatiemagazine is een typische vorm van push communicatie, dus informatie die de zender als het ware opdringt aan de ontvanger. En hoopt dat de lezer in een moment van ledigheid het blad leest. Maar de lezer bepaalt en selecteert zelf welke informatie hij leest. Dit laatste noemen we pull communicatie.

Ik ga er dus van uit dat degenen die geïnteresseerd zijn in het wel en wee van de regio Stedendriehoek zich via de website van de regio enthousiast gaan aanmelden voor het e-zine. We gaan de uitdaging aan om in de veelheid van informatie een voor u interessant blad te maken, en daarbij ook de papierfreaks onder u te verleiden tot het lezen van de digitale Driehoeksverhouding.

Janneke Panneman
Communicatieadviseur
regio Stedendriehoek/eindredacteur
Driehoeksverhouding

Colofon

Driehoeksverhouding is een uitgave van de regio Stedendriehoek en verschijnt driemaal per jaar. Het blad wordt gratis toegezonden aan bestuurders en ambtenaren in de regio Stedendriehoek, organisaties en instellingen die op het niveau van de Stedendriehoek werken, en aan iedere andere geïnteresseerde.

Voor informatie of toezending:

Bureau Stedendriehoek
Postbus 5000, 7400 GC Deventer
telefoon: 0570 69 51 17
e-mail: info@regiostedendriehoek.nl
Twitter: twitter.com/regio_S3H

Tekst

Prima Donna Communicatie, Deventer
Janneke Panneman, Gulay Yildirim,
Bureau Stedendriehoek

Eindredactie

Janneke Panneman, Bureau Stedendriehoek

Foto's

Bureau Stedendriehoek
Prima Donna communicatieregisseurs

Vormgeving

The Mouse Connection,
Deventer

Drukwerk

Totdrukwerk, Apeldoorn

www.regiostedendriehoek.nl

MIX
Papier van
verantwoorde herkomst
FSC® C016391